

4 מאי, 2023
427860

תיקון החלק הראשון לתקנון הבורסה וההנחיות על-פיו בדבר הסדרת תחומי הפעילות המותרים לחשיב במטבעות וירטואליים

א. בהמשך להצעה שפורסמה לציבור בעניין תיקון החלק הראשון לתקנון הבורסה, ההנחיות על-פיו והנספחים להנחיות על פי החלק הראשון לתקנון הבורסה ("התקנון") בדבר הסדרת תחומי הפעילות המותרים לחשיב במטבעות וירטואליים, החליט דירקטוריון הבורסה, בישיבתו מיום 3.5.2023, לאשר את תיקון התקנון.

החלטת הדירקטוריון בדבר אישור תיקון התקנון פורסמה בחוזרנו מספר 427693 מיום 3.5.2023, את החוזר ניתן למצוא בקישור שלהלן:

[הודעות בורסה - החלטות דירקטוריון הבורסה מיום 3.5.23 | מאיה – הבורסה \(tase.co.il\)](https://tase.co.il)

תיקון התקנון וההנחיות על-פיו טעון את אישור הרשויות.

ב. להלן מפורטות הערות הציבור, ואשר דירקטוריון הבורסה החליט שלא לקבלן והנימוקים לכך (הערות שהתקבלו שולבו בנוסח שאושר על ידי הדירקטוריון):

נושא	הערות הפונים	תגובת הסגל	החלטת הדירקטוריון
הגדרת מטבעות וירטואליים בתקנון	<ul style="list-style-type: none"> ההצעה מתירה שימוש בשני מטבעות וירטואליים בלבד ואינה מפרטת מדוע יש להגביל את הגדרת המטבעות רק לשני מטבעות. מוצע להרחיב את הגדרת המטבעות הווירטואליים שחשיב רשאי להשתמש בהם, למטבעות נוספים, הנמנים על מטבעות בעלי שווי שוק ומחזורי מסחר גבוהים, או על בסיס כללים/פרמטרים אחרים שיקבעו (זמינות, נזילות, ותק וכיוב'). לחילופין, מוצע לקבוע מנגנון גמיש להגדרת המטבעות הווירטואליים, כך שניתן יהיה לעדכןם מעת לעת, בהליך פשוט ולא מסורבל, לדוגמא בהחלטת דירקטוריון הבורסה או מנכ"ל הבורסה. ההצעה אינה כוללת מסחר במטבעות יציבים (Stablecoins) שערכם צמוד לשער חליפין קבוע של מטבע פיאט. מוצע לכלול מטבעות יציבים בהגדרת מטבעות וירטואליים. 	<p>כפי שהובהר במסגרת התזכיר, הבורסה תאפשר בשלב ראשון ללקוחות החשיבים לפעול רק בשני המטבעות הווירטואליים הגדולים בשוק.</p> <p>הבורסה תשקול בהמשך את הרחבת סוגי המטבעות, בהתאם להתפתחויות בתחום זה, ובמידת הצורך, ותאשר את השינויים באופן דומה לביצוע שינויים אחרים בתקנון.</p>	לדחות את הערות הפונים

נושא	הערות הפונים	תגובת הסגל	החלטת הדירקטוריון
הגדרת מטבעות וירטואליים בתקנון - המשך	<ul style="list-style-type: none"> מוצע לאפשר גמישות בסוגי המטבעות וכן בסוגי הרשתות האפשריים באמצעותם ניתן יהיה לפעול באופן שיהיו צופה פני עתיד. 		
מגבלת פעילות במטבעות וירטואליים בגובה של 15% מההון העצמי	<p>מגבלת הפעילות אינה מעשית שכן עשויה לסכל את הכדאיות הכלכלית שבמתן שירותים בנכסים וירטואליים. מתן השירותים בנכסים וירטואליים כרוך בעלויות תפעול ועמידה בעלויות רגולטוריות גבוהות. בנוסף, אין מגבלה דומה למכשירים פיננסיים אחרים בעלי רמת סיכון גבוהה. מוצע לשקול את ההצעה כאמור ואף לבטלה.</p>	<p>מכיוון שפעילות במטבעות וירטואליים טומנת בחובה סיכונים רבים, נקבעה המגבלה כאמור, וזאת בשיתוף עם מחלקת הסיכונים של הבורסה. הבורסה תשקול בהמשך את המגבלה, בהתאם להתפתחויות בתחום זה, ובמידת הצורך.</p>	לדחות את הערת הפונים
התקשרות עם ספקי שירותי מסחר ומשמורת בעולם	<p>ההצעה מאפשרת התקשרות עם ספקי שירותי מסחר ומשמורת רק לאלו המחזיקים ברישיון רלוונטי ממדינת ניו יורק. מוצע לשקול מחדש את ההגבלה כאמור, או לאפשר להרחיב את ההתקשרות גם עם גופים ממדינות נוספות, הנתונים לפיקוח נאות מהרשות המאסדרת הרלוונטית במדינותיהם.</p>	<p>כפי שהובהר במסגרת התזכיר, הבורסה תאפשר בשלב ראשון לחש"בים לפעול באמצעות ספקי שירות זרים בעלי רישיון רלוונטי ממדינת ניו יורק, שם הרגולציה מתקדמת ומחמירה. עם התקדמות בתהליכי הרגולציה בארה"ב ובאיחוד האירופי, תבחן הבורסה, במידת הצורך, את הרחבת ההתקשרות עם גופים ממדינות נוספות הנתונות לפיקוח מספק.</p>	לדחות את הערת הפונים
הרחבת שירותי מסחר ומשמורת במסגרת מתווה "גן סגור"	<p>מוצע לאפשר ללקוח להפקיד בחשבוננו מטבעות וירטואליים שנרכשו עבור הלקוח, גם לא באמצעות החש"ב, זאת בכפוף להוכחת נתיב הכסף של הלקוח דרך ספקי שירותים מפוקחים ובהתאם לעמידה בכללים מתמירים שייקבעו.</p>	<p>בשל הסיכונים הגלומים בפעילות במטבעות וירטואליים, הבורסה מאפשרת בשלב זה את הפעילות באמצעות מתווה של "גן סגור".</p>	לדחות את הערת הפונים
מתן שירותים במטבעות וירטואליים בכפוף לאישור הלקוח	<p>מוצע שאישור הלקוח יהיה דיגיטלי ומהיר, ולא יעכב ו/או יסרבל את תחילת הפעילות במטבעות וירטואליים.</p>	<p>יובהר כי אישור לקוח כאמור יכול שיהיה גם באמצעות אישור מקוון, בהתאם לאופן ההתקשרות של הלקוח עם החש"ב.</p>	הבהרה להערת הפונים
המגבלות הקבועות או שייקבעו על ידי ה-NYDFS.	<p>מבוקש שלא להחיל על חש"ב גם את המגבלות הקבועות או שייקבעו על ידי ה-NYDFS.</p>	<p>יובהר כי ההצעה אינה מחילה על חש"ב מגבלות שייקבעו על ידי ה-NYDFS.</p>	הבהרה להערת הפונים

החלטת הדירקטוריון	תגובת הסגל	הערות הפונים	נושא
לדחות את הערת הפונים	<p>ספק זר שקיבל רישיון ממדינת ניו יורק כפוף לרגולציה שחלה עליו על פי ה-NYDFS, לרבות הוראות בנושא הלבנת הון, וככל שחלות עליו רגולציות נוספות, באחריותו לקיימן.</p> <p>אין זה מתפקידו של החש"ב לוודא כי הספק הזר עומד בכל ההוראות החלות עליו, לרבות עמידה בחוק איסור הלבנת הון בישראל והצווים מכוחו.</p> <p>בהקשר זה יצוין כי אכיפת העמידה בחוק איסור הלבנת הון בישראל אינה בתחום סמכותה של הבורסה אלא של רשות ניירות ערך.</p>	<p>ההצעה מאפשרת לחש"ב לפעול במטבעות וירטואליים באמצעות נש"פ ישראלי או גוף שקיבל רישיון ממדינת ניו יורק ("ספק זר").</p> <p>מוצע שבמידה והחש"ב יבחר בספק זר, יהיה עליו לוודא שהספק עומד בכל ההוראות הנדרשות, לרבות הגשת המסמכים לרשויות בישראל ועמידה בחוק איסור הלבנת הון והצווים מכוחו.</p>	מתן שירותים על ידי ספק שירותי מסחר ומשמורת זר
הבהרה להערת הפונים	<p>יובהר כי חש"ב שנותן ללקוח שירות במטבעות וירטואליים אחראי לפעילות, באופן דומה לשאר הפעילויות שנותן ללקוחותיו. במקרה בו יבקש לקוח לתבוע את החש"ב, יחול עליו הדין הישראלי.</p>	<p>מוצע להבהיר כי במקרה של כשל של הספק הזר, ישא החש"ב באחריות הבלעדית, וכי הדין הישראלי יחול במקרה של עימות (ולא האמריקאי).</p>	
לדחות את הערת הפונים	<p>באחריות חש"ב, בבואו לבחון עם אילו ספקי שירות להתקשר, להתייחס גם להיבטים שקשורים להתנהלות תקינה של הגוף, ואין צורך לכתוב דרישה כאמור באופן מפורש. אין ספק כי חש"ב לא יתקשר עם גוף שיש כנגדו כתבי אישום או חקירות.</p> <p>השיקולים שהתווספו בהצעה הינם בנוסף לאלו שנדרשים במסגרת התקנון להתקשרות עם משמורנים.</p>	<p>ההצעה מפרטת את השיקולים שיש לקחת בחשבון לצורך התקשרות עם ספקי השירות. מוצע להוסיף גם במסגרת השיקולים נושאים כגון חקירות גלויות של רשויות החוק, לרבות כתבי אישום וסנקציות שהוחלו על הספק, וכן שינויים רגולטוריים החלים בארה"ב ובמדינת ניו יורק, שעלולים להשפיע על שירות אמין ובטוח של הספק.</p>	
הבהרה להערת הפונים	<p>הדיון במתן שירות כלשהו בתחום המטבעות הווירטואליים על ידי הבורסה חורג מגדר ההצעה המובאת, העוסקת אך ורק בתנאים בהם צריך לעמוד חש"ב כדי שיוכל לספק שירותים בתחום המטבעות הווירטואליים.</p> <p>ההצעה מדגישה כי כל מי שמעניק שירותי משמורת נדרש לקבל רישיון מהרגולטור הרלוונטי.</p> <p>למעלה מן הצורך נציין, כי ככל שהבורסה תחליט להעניק שירותים בתחום זה, ייעשה הדבר בהתאם לדין החל, ובשקיפות הנדרשת.</p>	<p>הטיוטה לא מציינת את הליך ההסמכה של הבורסה כמשמורן, לאילו סטנדרטים היא מחויבת, באיזה טכנולוגיות משתמשת וכיוצ"ב. מוצע כי מידע זה יהיה זמין לחש"בים.</p> <p>בנוסף, מוצע כי על מנת שלא ליצור תחרות לא הוגנת, תעמוד הבורסה בכל הדרישות של רשות שוק ההון, כפי שעומדים הנש"פים האחרים שקיבלו רישיון.</p>	הבורסה כאופציה לשמש כספק שירות משמורת של מטבעות וירטואליים

החלטת הדירקטוריון	תגובת הסגל	הערות הפונים	נושא
הבהרה להערות הפונים	<p>יובהר כי על פי המתווה של "גן סגור" שהוצע, חש"ב רשאי לתת שירותים במטבעות וירטואליים ללקוחותיו בלבד.</p>	<p>ההצעה מציינת כי חש"ב לא יוכל לפעול כחש"ב באופן ישיר אלא באמצעות נותן שירותים במטבעות וירטואליים.</p> <p>מוצע להוסיף אמירה כי השירות של החש"ב יוצע ללקוחותיו בלבד, ולא לגופים פיננסיים אחרים דרכו שאינם לקוחותיו.</p>	<p>פעילות החש"ב כמתווך בפעילות של מטבעות וירטואליים</p>
לדחות את הערות הפונים	<p>יש חשיבות לשימוש במונחים שמקובלים בשוק הרלוונטי.</p>	<ul style="list-style-type: none"> מוצע להשתמש במקום במונח "כספי פינט" במונח בעברית, כגון "מזומנים בהליך חוקי". מוצע לוותר על השימוש במונח "גן סגור" שאינו מוכר, אינו ברור ואינו תורם לנושא, שכן המודל עצמו מעוגן בתקנון. 	<p>הערות לעניין המונחים שמופיעים בהצעה</p>
לדחות את הערות הפונים	<p>ראוי להדגיש כי ההצעה לא באה להסדיר מסחר במטבעות וירטואליים בבורסה אלא נועדה לקבוע תנאים בהם על חש"ב לעמוד כדי להעניק שירותים ללקוחותיו. הבורסה פועלת בהתאם לדרישות השוק והחש"ב, המבקשים לאפשר פעילות במטבעות וירטואליים ללקוחותיהם. פעילות אשר עד היום ביצעו לקוחות, לא באמצעות גופים מפוקחים.</p> <p>הבורסה מסדירה את הכללים באמצעות התקנון. הכללים כפופים לאישור הרשויות.</p> <p>בשל העובדה שישנם סיכונים רבים בפעילות מסוג זה, נקבע מתווה ברור, שהינו בשלב זה מצומצם. המתווה יאפשר, בין היתר, לפעול רק באמצעות כספי פינט של לקוחות, מול גופים מפוקחים בלבד, ובשני מטבעות בלבד (הנמצאים ברשימה המותרת למסחר של ה-NYDFS). בנוסף, נדרשת הסכמת הלקוח לפעילות, וזאת רק לאחר שהובהרו לו הסיכונים הגלומים בפעילות.</p>	<p>ממליץ לבורסה לסגת לחלוטין מכוונתה לאפשר לחש"ב לתת ללקוחותיהם לפעול באמצעותם בתחום המטבעות הווירטואליים, בשל הסיכונים הרבים הגלומים בפעילות מסוג זה, שהינה ספקולטיבית, ובשל החסרונות העמוקים של נכסי הקריפטו המובנים מראש, שתסב נזקים כלכליים משמעותיים למרבית הלקוחות.</p> <p>לחילופין, מוצעים מספר תיקונים להצעה:</p> <ul style="list-style-type: none"> להתייחס לנושא קביעת שיערי הקניה/מכירה באופן שיגן על הלקוחות מלכידתם במסגרת ה"גן הסגור", שכן הם לא יוכלו לבצע פעולות ארביטראז' ולעבור מזירה לזירה. להסיר את האפשרות לסחור במטבע את'ריום, לאור קיום תביעה בנוגע לחוקיות המסחר בו, ובאפשרות הסבירה שיוכר כנייר ערך בלתי רשום ולכן בלתי חוקי למסחר. להגביל את המסחר רק ללקוחות אמידים, בדומה לדרישות "משקיע כשיר", בהתאמה לסיכון הרב הגלום בפעילות זו. 	<p>המלצה לבורסה לסגת לחלוטין מכוונתה לאפשר לחש"ב לתת ללקוחותיהם לפעול באמצעותם בתחום המטבעות הווירטואליים</p>